

پیوست

پیوست الف

اصول بنیادی آمارهای رسمی

نگرانی در مورد ارایه آمارهای رسمی از جانب سازمان‌ها و دولت‌ها، حتی سازمان ملل را بر آن داشت تا با تدوین منشور یا اصولی دولتی و کشورها را ملزم کند تا با دقت و مسئولیت‌پذیری بیشتری نسبت به تولید و ارایه آمار به مخاطبان عمل نمایند. اداره آمار سازمان ملل در سال ۱۹۹۳ ده اصل را تدوین و به کمیسیون آمار این سازمان تحویل داد. این کمیسیون پس از بررسی‌های لازم آنها را با عنوان "اصول بنیادی آمارهای رسمی" در سال ۱۹۹۴ به تصویب رساند. در این ده اصل تأکید سازمان ملل بر رعایت موازین اخلاقی و منطقی بر پایه راستی و اعتماد است. این اصول در سال ۲۰۱۳ نیز مورد بازبینی قرار گرفت. در این بازبینی تأکید مجدد گردید که این اصول بدون هیچ‌گونه تغییری اصول بنیادی آمارهای رسمی خواهند بود. این ده اصل در واقع چشم‌انداز شفاف‌تری در چگونگی کیفیت تولید و اشاعه آمار در هر کشور را فراروی تمامی دست‌اندرکاران فعالیت‌های آماری می‌گذارد و به شرح زیر است:

اصل ۱- ارتباط، بی‌طرفی و دسترسی برابر

آمارهای رسمی با ارایه اطلاعات در مورد وضعیت اقتصادی، جمعیتی، اجتماعی و زیست‌محیطی، جزئی ضروری از سیستم اطلاعاتی یک جامعه دموکراتیک را فراهم می‌سازد که هم دولت، هم اقتصاد و هم عموم افراد جامعه از آن بهره می‌برند. لذا قرار بر این است که آن دسته از آمارهای رسمی که سودمندی آن‌ها در عمل به اثبات رسیده است توسط مؤسسات آمارهای رسمی تهیه شده و بدون هیچ تبعیضی در اختیار علاقمندان قرار گیرد تا به این وسیله حق شهروندان در برخورداری از اطلاعات عمومی ادا شود.

اصل ۲- موازین و اخلاق حرفه‌ای

برای حفظ اعتماد عمومی به آمارهای رسمی، لازم است که مؤسسات آماری بر مبنای ملاحظات دقیق تخصصی شامل اصول علمی و اخلاق حرفه‌ای، در مورد روش‌های جمع‌آوری، پردازش، ذخیره‌سازی و توزیع داده‌های آماری تصمیم بگیرند.

اصل ۳- پاسخ‌گویی و شفافیت

برای تسهیل درک صحیح از داده‌ها لازم است مؤسسات آماری، اطلاعات را منطبق با استانداردهای علمی تدوین شده در مورد منابع، روش‌ها و روندهای آماری ارایه نمایند.

اصل ۴- پیشگیری از استفاده نادرست

مؤسسات آماری مجازند برای پیشگیری از تفسیرها و تعبیرهای اشتباه و استفاده نادرست از آمار، توضیحات لازم را ارایه نمایند.

اصل ۵- صرفه‌جویی

مؤسسات آماری می‌توانند داده‌های لازم را از انواع منابع، اعم از آمارگیری‌های مختلف و یا اطلاعات ثبتی اداری تهیه کنند. لازم است مؤسسات آماری منابع خود را با توجه به کیفیت، دقت زمانی، هزینه‌ها و زحماتی که متوجه پاسخگویان می‌شود، انتخاب نمایند.

اصل ۶- حفظ محرمانگی

اطلاعات مربوط به اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی که توسط مؤسسات آماری به منظور تهیه جداول آماری جمع‌آوری می‌شوند، باید کاملاً محرمانه محسوب شده و تنها برای مقاصد آماری مورد استفاده قرار گیرند.

اصل ۷- قانون آمار

لازم است قوانین، مقررات و موازین حاکم بر نظام آماری به اطلاع همگان رسانده شود.

اصل ۸- هماهنگی در سطح ملی

برقراری هماهنگی بین مؤسسات آماری یک کشور برای تحقق نظام آماری هماهنگ، منسجم و کارآمد، امری ضروری است.

اصل ۹- استانداردهای بین‌المللی

بهره‌گیری مؤسسات آماری کشورهای جهان از مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و روش‌های بین‌المللی، هماهنگی، انسجام و کارایی نظام‌های آماری را در تمام سطوح رسمی افزایش می‌دهد.

اصل ۱۰- همکاری بین‌المللی

همکاری دوجانبه و چندجانبه آماری موجب پیشرفت نظام آمارهای رسمی کشورها می‌شود.